

RIKOSS

Poljudnoznanstvena revija s področja ljudi z okvaro vida

številka 1 / 2020

KOLOFON

RIKOSS

Poljudnoznanstvena revija s področja ljudi z okvaro vida
letnik 19, številka 1 / 2020
ISSN 1854-4096

Izhaja 4-krat letno v elektronski in zvočni obliki in je brezplačna.

Spletna stran: <http://www.zveza-slepih.si/rikoss/>

Izdaja: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije

Glavni, odgovorni in tehnični urednik: Marino Kačič

Uredniški odbor / sodelavci: Anja Uršič, Brane But, Metka Pavšič, Miha Srebrnjak, Safet Baltič, Slavica Bukovec Zupanič

Lektoriranje: Vida Črnivec

V reviji se objavlja priporočila in izsledke testiranja nove specialne IKT opreme, strokovne članke o spoznanjih z relevantnih področij, možnostih za izobraževanje, delo in prosti čas, o izkušnjah v povezanosti/vključenosti, o osebnih življenjskih in delovnih izkušnjah ljudi z okvaro vida, njihovih svojcev in strokovnjakov vseh podpornih služb ter drugo. Vsi prispevki so avtorizirani, avtentični in se nanašajo na področje "ljudje z okvaro vida".

=====

Avtorske pravice za prispevke, sprejete v objavo, pripadajo reviji Rikoss. Uredništvo si pridržuje pravico preurediti ali spremeniti dele besedila, če tako zahtevata jasnost in razumljivost, ne da bi o tem prej obvestilo avtorja. Avtorji prispevkov so odgovorni za avtentičnost besedila in svoja stališča.

© Revija Rikoss (ime, oblika in vsebina) je zaščitena z zakonom o avtorskih pravicah. Revija ali katerikoli njen del ne smeta biti razmnožena ali spremenjena v kakršni koli obliki (elektronski, zvočni, tiskani ali drugi obliki) brez predhodnega pisnega dovoljenja lastnikov avtorskih pravic: © Revija RIKOSS in Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije.

Domov Uredništvo Naročite brezplačen Rikoss

=====

KAZALO

UVODNIK: Jubilejno leto organiziranega delovanja slepih in slabovidnih v Sloveniji

Slavica Bukovec Zupanič

AVTOPORTRET: Polona Perger

Posebnosti mojega masažnega salona sta logo in darilni bon

POPOTNIŠKI UTRINKI: **Občutila sem, da je slonov jezik zelo mehak, gibčen in rahlo vlažen**

Ana Oražem

INTEGRACIJA: **Ob hkratni izgubi sluha in vida največ šteje dotik**

Slavica Bukovec Zupanič

INVALIDSKO VARSTVO: **Brezplačni prevozi v medkrajevnem prometu od 1. julija 2020**

Brane But

DOBRO JE VEDETI: **OVIRE JE TREBA PREMAGOVATI**

Josib

PAMETNI TELEFONI: Predstavitev aplikacije Voice Control (glasovni nadzor)

Safet Baltič

NAMIGI IN NASVETI: **Očistite svoj e-poštni predal nepotrebne navlake, Odjavite se od nezaželene e-pošte**

Brane But

OGLASNA DESKA: **Brezplačni prevozi za starejše nad 65 let**

Metka Pavšič

NOVIČKE: Brezplačen javni medkrajevni prevoz tudi za invalide, Huawei bo razvil avtonomno vozilo, Avdio deskripcija za slepe in slabovidne tudi na Netflixu, Konec varnostnih popravkov za Windows 7, Dostopnost planin tudi za slepe in slabovidne planince

Miha Srebrnjak

MEDNARODNE NOVIČKE: Novosti v tehnologiji, Generalna **skupščina EBU v Rimu, Projekt VIPTech, Holmanova** nagrada 2020, Nagrade Onkyo 2019.

Anja Uršič

UVODNIK: Jubilejno leto organiziranega delovanja slepih in slabovidnih v Sloveniji

Slepi in slabovidni na sprejemu v predsedniški palači in državnem zboru

Avtor: **Slavica Bukovec Zupanič**

Pošlji komentar

Po dveh okroglih obletnicah (2018: 100-letnica ustanovitve prve knjižnice za slepe in 2019: 100-letnica ustanovitve šole za slepe), slepi in slabovidni letos ponovno praznujemo. Tokrat gre za 100. obletnico organiziranosti slepih in slabovidnih v Sloveniji. Aktivnosti v čast jubileja se bodo vrstile skozi vse leto. V nadaljevanju sledi predstavitev nekaterih že obeleženih dogodkov.

Natanko 7. novembra, davnega leta 1920, je bilo v nekdanji dvorani Ljudskega doma na Streliški ulici v Ljubljani ustanovljeno Podporno društvo slepih, katerega glavna skrb je bila namenjena izboljšanju socialnega položaja svojih članov. Pred 100 leti namreč večina slepih ni imela nobene izobrazbe; odvisni so bili od svojcev ali pomoči dobrotnikov, mnogi med njimi so bili prisiljeni celo beračiti. Zato je novoustanovljeno društvo odigralo pomembno vlogo pri izboljšanju njihovih življenjskih razmer. Skrb za čim boljši položaj tega dela populacije v družbi je še danes naloga Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije (ZDSSS), ki je kot pravna naslednica Podpornega društva slepih najstarejša reprezentativna invalidska organizacija pri nas.

Predsednik republike Slovenije – častni pokrovitelj letošnjih dogodkov

Prireditve ob praznovanju tega, za slepe in slabovidne izjemno pomembnega jubileja, si bodo sledile skozi celo leto, zaključni dogodek pa bo 7. novembra na Brdu pri Kranju, ko bo tam potekala slavnostna akademija. Častno pokroviteljstvo nad dogodki je prevzel predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Listina o častnem pokroviteljstvu je bila podeljena 6. januarja, ob sprejemu v predsedniški palači; v imenu predsednika Pahorja jo je predala dr. Alja Brglez, vodja predsednikovega kabineta, v imenu Zveze pa jo je sprejel predsednik Matej Žnuderl. Ta je v nagovoru vsem navzočim najprej zaželel vse dobro v novem letu ter v nadaljevanju dejal, da je prihajajoče leto za Zvezo društev slepih in slabovidnih prav posebno leto. Številne od nalog, ki so si jih pred sto leti zadali posamezniki, so namreč še vedno aktualne. Nadalje se v nagovoru nikakor ni mogel izogniti problematiki odvzema zemljišč na Okroglem. Poudaril pa je tudi željo, da bi bili vsi letošnji dogodki v prvi vrsti namenjeni povezovanju vseh slepih in slabovidnih.

Predsednik Pahor, ki se je zaradi službenih obveznosti svečanosti pridružil z manjšo zamudo, je izrazil željo po večji medsebojni človeški pomoči, kajti, kot je dejal, svet ni ravno prijazen do nas in naših otrok. Pahor: »Zato sem danes prav vesel, da smo se zbrali tukaj, da vam vročimo listino o častnem pokroviteljstvu, in narediti moramo prav vse, da bo dogajanje odmevalo v javnosti. Ta ima namreč vso pravico izvedeti vse o vašem delu in vaših prizadevanjih, ki delajo našo družbo bolj tolerantno, bolj človeško.«

Ob tej priložnosti so slepi in slabovidni pripravili krajši kulturni program, v katerem so nastopili: harmonikar Maks Vinšek, flavtistka Mila Bružko, pesnik Valter Čučkovič z aforizmi o slepoti ter Sebastjan Kamenik. Slednji je prebral odlomek iz knjige Mitje Čandra Slepec, pretvorjene v brajev zapis. Čandrov prvenec (v tiskani in brajevi verziji) so ob koncu svečanosti predstavniki ZDSSS tudi podarili predsedniku Pahorju.

Maraton po brajevih pikah

Prireditvev, poimenovana Maratonsko branje brajice, je potekala 9. januarja v Knjižnici slepih in slabovidnih Minke Skaberne. Dogodek se navezuje tudi na svetovni dan brajice, 4. januar. 17. decembra 2018 je namreč generalna skupščina Združenih narodov sprejela resolucijo Svetovne zveze slepih, ki potrjuje, da je rojstni dan Louisa Braila, 4. januar, svetovni dan Brajeve pisave.

Kljub tehnološkemu napredku ne smemo pozabiti, da je prav brajeva pisava (brajica) omogočila slepim, da so stopili iz teme neznanja na pot izobraževanja in vključitve v družbo ter v stik s kulturnim tokom časa. Branje s pomočjo tipa nenazadnje slepim omogoča fizični stik s knjigo, ki ga bralci zvočnih in digitalnih knjig nimamo možnosti začutiti.

Ta, in v splošnem vsi drugi tovrstni dogodki, pa imajo tudi širši pomen informiranja ter ozaveščanja javnost o pomenu pisave za slepe.

Namenimo zdaj še besedo glavnim akterjem dogodka, torej bralcem. Maratona v branju brajice se je udeležilo 9 povabljenih bralcev iz celotne Slovenije. Prebirali so delo mladinskega pisatelja Primoža Suhodolčana Kolesar naj bo, izbirali pa so lahko med branjem iz brajeve knjige ter branjem prek računalnika s pomočjo brajeve vrstice. Kot je različnost prisotna na vseh področjih življenja, so se tudi tukaj sodelujoči med seboj precej razlikovali – nekaterim so prsti zelo spretno drseli po pikah, drugim je to spet uspevalo nekoliko počasneje. A tega dne hitrost ni bila pomembna, največ je štela dobra volja.

Seveda so imeli naši bralci v knjižnici tudi publiko, glede na zvrst literature. Nedvomno so med njimi prevladovali najmlajši. Dogodka pa so se poleg otrok iz petih ljubljanskih šol udeležile tudi članice Univerze za tretje življenjsko obdobje. Vsi udeleženci dogodka so imeli ob tem tudi priložnost, da so si ogledali knjižnico in razstavo ročnih del slepih in slabovidnih, lahko so se preizkusili v hoji z belo palico, s pomočjo simulacijskih očal so spoznali različne okvare vida itd. Pomembno je namreč, da polnočutni dobijo čim boljši vpogled v življenje ljudi, ki imajo težave z vidom.

Navzoče v knjižnici je pozdravil tudi predsednik ZDSSS Matej Žnuderl in svoj nagovor posvetil predvsem Louisu Brailu ter njegovi inovaciji, ki je za vedno spremenila življenje slepih. Dodano vrednost k dogodku pa sta s svojo prisotnostjo prispevala posebna gosta: Ifigenija Simonovič – predsednica slovenskega PEN-a in velika prijateljica slepih, ter vedno duhovit in zabaven Primož Suhodolčan. Tega so seveda najtežje pričakovali najmlajši in kar težko si je predstavljati gnečo, ki je nastala ob pisateljevi delitvi svojih podpisov.

Na sprejemu v parlamentu skupaj s čebelarji

Med 27. in 30. januarjem je bila v prostorih Državnega zbora Republike Slovenije odprta razstava o življenju slepih in slabovidnih. Otvoritvene slovesnosti, katere častni pokrovitelj je bil aktualni predsednik Državnega zbora mag. Dejan Židan, so se slepi in slabovidni udeležili skupaj s slovenskimi čebelarji. Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije in Čebelarska zveza Slovenije (ČZS) sta namreč konec lanskega leta sklenili tesnejše sodelovanje, ko sta ob podpori Loterije Slovenije v brajevi in zvočni obliki izdali brošuro o čebelarstvu ter z njo tudi ljudem z okvaro vida približali skrivnostni svet čebel. Brošuro so prejeli vsi naročniki časopisov, ki jih v prilagojenih zapisih izdaja ZDSSS.

Ob tej priložnosti je mag. Židan med drugim povedal: »Državni zbor, poslanke in poslanci, smo predstavniki vseh državljanov, torej tudi slepih in slabovidnih. Zato verjamem, da je še toliko bolj pomembno, da se tudi v tej hiši spomnimo na ta jubilej, predvsem pa na to, da ste tudi slepi in slabovidni polnopravni državljani in državljanke ter vam pripadajo enake pravice, kot vsem drugim, vključno z neodtujljivo pravico do dostojanstva enake obravnave ter neodvisnega življenja.«

Na razstavi so se obiskovalci seznanili z delovanjem naše reprezentativne organizacije in z različnimi področji življenja oseb z okvaro vida. Seznanili so se z zgodbama o nastanku brajeve pisave ter o razvoju Knjižnice slepih in slabovidnih Minke Skaberne.

Ob krajšem kulturnem programu sta navzočim spregovorila še predsednik ČZS Boštjan Noč in predsednik ZDSSS Matej Žnuderl. Noč se je v nagovoru najprej zahvalil predsedniku Državnega zbora za častno pokroviteljstvo ter pohvalil vse tiste, ki so pripomogli k izdaji brošure v prilagojenih tehnikah. »Jaz verjamem, da bo slovenska čebelarska zgodba, ki je edinstvena v svetu, z brošuro predstavljena tudi slepim in slabovidnim. Čebelarska zveza Slovenije namreč nima le srca do čebel in čebelarstva, kar je naša osnovna dejavnost, ampak želimo, da čebele povezujejo vse ljudi na svetu. Vemo, kaj pomeni čebelja družina – sodelovanje, povezovanje, marljivost, varčnost. Da bi te vrednote prenesli v slovensko družbo, smo naredili veliko projektov, ki niso samo čebelarski: prvi učni čebeljak na svetu, priročnik za izobraževanje ljudi na invalidskih vozičkih, čebeljaki v varstveno-delovnih centrih za osebe z motnjo v duševnem razvoju,« je še povedal Noč ter svoj nagovor končal s čebelarskim pozdravom: »Naj medi!«

Žnuderl se je v začetku nagovora ozrl na čas pred sto leti, ko so imeli posamezniki še tisto posebno moč, da so vzpodbujali in hrabрили slepe, naj se postavijo na lastne noge, in v nadaljevanju še dodal: »Na drugi strani pa je danes glas skupine veliko močnejši kot glas posameznika, zato poskušamo sodelovati z državo, saj imamo številna odprta vprašanja, ki jih sami ne bomo zmogli rešiti.« Za boljše razumevanje dela in življenja slepih in slabovidnih je navzoče pozval k ogledu razstave.

Toliko zaenkrat o dogodkih v okviru letošnjega jubileja. V prihodnjih številkah Rikossa pa vas bomo seznanili z nadaljnjimi aktivnostmi, vam približali zgodovino organizacije, pa tudi aktualno dogajanje med slepimi in slabovidnimi v Sloveniji.

Na vrh

AVTOPORTRET: Polona Perger

Posebnosti mojega masažnega salona sta logo in darilni bon

Pošlji komentar

V tokratnem avtoportretu nam svojo življenjsko pot ter aktivnosti predstavlja komunikativna in pogumna Polona Perger s Ptuja. V prispevku opiše pot izobraževanja in težave, povezane s tem, soočanje z izgubo vida, našteje tehnične pripomočke, ki ji pomagajo v vsakdanjem življenju ... Osredotoča pa se predvsem na uresničeno željo po svojem masažnem salonu in na njegove posebnosti.

Sem Polona Perger in sem stara 39 let. Živim v najstarejšem slovenskem mestu, v prelepem Ptuju. Po izobrazbi sem diplomirana delovna terapevtka in maserka, po naravi pa zelo komunikativna in empatična. Na lokalni ravni delujem kot članica sveta za invalide pri MO Ptuj ter članica izvršnega odbora na medobčinskem društvu slepih in slabovidnih Ptuj. Na državni ravni pa sem članica skupščine pri zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije. Na društvu slepih in slabovidnih se sproščam s pikadom za slepe ter ruskim kegljanjem. Aktivna sem tudi na področju kulture, tako pri organizaciji kot obiskovanju različnih kulturnih dogodkov. Rada hodim na sprehode in pohode ter uživam v naravi. Za sprostitev poslušam glasbo in kaj zanimivega preberem.

Rodila sem se s prirojeno sivo mreno. Prvič sem bila operirana že pri osmih mesecih, kasneje je sledilo še več posegov. Pri treh letih sem dobila prva očala. Očesni pritisk ali glavkom so mi odkrili pri enajstih letih. Od takrat naprej so se vrstile večje težave z očmi, bolečine zaradi povečanega pritiska, meglen vid in operacije. Moj ostanek vida je bil približno dvajset odstotkov, vendar sem se z njim dobro znašla. Prva štiri leta osnovne šole sem obiskovala OŠ Borisa Kidriča v Kidričevem, kjer sem v tistem času živela. Zaradi poslabšanja vida sem zadnja štiri leta osnovne šole opravljala v takratnem Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, srednješolsko izobraževanje pa sem nadaljevala v Centru slepih in slabovidnih v Skofji Loki. Tam sem se izučila za telefonistko in ekonomsko tehnico.

V nadaljevanju sem se v Ljubljani vpisala na študij delovne terapije na zdravstveni fakulteti in kljub velikim težavam študij tudi uspešno zaključila. Prvi problemi so se pojavili že pri vpisu na fakulteto, ko je bilo potrebno opraviti zdravniški pregled na medicini dela. Tukaj se je v mojem primeru močno zataknilo; zdravnica je zavrnila kakršno koli možnost opravljanja zdravniškega pregleda in me dobesedno poslala iz ordinacije. Ob tem izrazila mnenje, da slabovidni ne moremo obiskovati zdravstvene fakultete. Z zdravnico nikakor nisva mogli pogovoriti, zato sem se obrnila na direktorja medicine dela; ta mi je po kratkem pogovoru vendarle opravil zdravniški

pregled. V času študija so se nadaljevale hude težave z očmi, ki jim je sledilo kar nekaj operacij, zato sem bila veliko odsotna. Velik problem so na fakulteti predstavljali tudi dogovori za ustne izpite ter izredne izpitne roke. Zaradi vseh teh težav sem morala večkrat tudi prekiniti študij.

Leta 2010 sem zaradi povišanega očesnega pritiska oslepela. Ostal mi je le dojem svetlobe in meglen vid. Takrat se mi je življenje res obrnilo na glavo, preprosto nisem vedela ne kod ne kam. Zdravniki so se prenehali ukvarjati z mano in me prepustili lastni usodi. Tako sem ostala sama v svoji slepoti in hudih bolečinah. V tem času pa mi je priskočila na pomoč moja sestrična, ki je uredila vse potrebno za operacijo v Salzburgu. Na salzburški kliniki so bili zdravniki šokirani nad mojo zgodbo in obljubili, da bodo storili vse, kar je v njihovi moči. Žal operacija ni bila uspešna, a sem bila kljub temu srečna, da so mi bili pripravljeni pomagati, nenazadnje pa so me rešili vsaj hudih bolečin.

V tistem času še ni bilo rehabilitacije kasneje oslepelih, zato sem bila prepuščena sama sebi. Bilo je zelo težko obdobje, tako zame kot tudi za družino, prijatelje in širšo okolico.

Odločila sem se za samo-rehabilitacijo. Naučila sem se izvajanja vseživljenjskih aktivnosti na svojem stanju prilagojen način in uporabe različnih tehničnih pripomočkov za slepe. Danes uporabljam govorno sintezo za računalnik in telefon, ki mi predstavljata okno v svet, pri branju fizične literature pa poseben skener, ki je prek USB-ja povezan z računalnikom in pretvori tekst v elektronsko obliko. Za prepoznavanje barv uporabljam indikator svetlobe in barv, pri snemanju in branju knjig pa govoreči diktafon. Imam tudi različne govoreče naprave: ročno uro, budilko, osebno tehtnico, merilec tlaka ... Vsi govoreči tehnični pripomočki mi pomagajo pri vsakodnevnem življenju, vendar le, dokler govor deluje, kasneje pa so zame seveda neuporabni.

Zaradi izgube vida sem morala na poklicno rehabilitacijo v rehabilitacijski center Soča v Ljubljani, kjer so opravili oceno delovnih zmožnosti zaradi izgube vida. Sledila je zaposlitvena rehabilitacija, ki je v Domu upokojujencev Ptuj trajala osem, v Termah Ptuj pa še dodatne tri mesece.

V času študija sem opravila tečaj klasične masaže in pridobila licenco NPK maser. Skupaj z nekaterimi člani ZDSSS sem se udeležila tudi tečaja kitajske masaže. Na izobraževanju nam je strokovna znanja predstavil mojster kitajskih masaž, ki usposablja izključno slepe in slabovidne maserje. Vsa pridobljena znanja sem lahko kar kmalu unovčila in si delo poiskala v masažnih salonih v Ljubljani in Ptuju.

Ves čas pa je bila moja velika želja stopiti na samostojno pot in v svojem lokalnem okolju odpreti masažni salon. Očitno je bila želja dovolj močna, saj se mi je v mesecu marcu 2019 tudi uresničila. Ob tem mi je bil v veliko pomoč Zakon o osebni asistenci, saj v salonu dela in mi pomaga osebna asistentka.

Masažni salon sem poimenovala »Roke, ki vidijo«. S tem imenom sem želela ljudem približati drugačnost, pa tudi primer njene dobre prakse, saj so slepi in slabovidni so po svetu in pri nas priznani kot dobri maserji.

V svojem salonu želim obiskovalcem tudi približati življenje in delo slepe osebe. V ta namen ponujam svojim strankam na ogled literaturo v brajevi pisavi in določene pripomočke, ki jih sama uporabljam. Posebnost salona pa sta logo in darilni bon v kuverti, izdelani iz odpadnega brajevega časopisa.

Salon sem opremila tako, da je v njem čutiti domačnost in toplino, nisem pa pozabila tudi nase in ga prilagodila lastnim željam in potrebam. Pri svetovanju mi je pomagal brat Marjan, ki ima izkušnje z delom s slepimi in slabovidnimi.

Vse, kar sem sanjala, se danes uresničuje. Imam svoj salon, imam službo, imam prijatelje in imam stranke, ki se rade vračajo, in ki spoštujejo in cenijo moje delo ter pogum.

Na vrh

POPOTNIŠKI UTRINKI: **Občutila sem, da je slonov jezik zelo mehak, gibčen in rahlo vlažen**

Avtorica: *Ana Oražem*

Urednica rubrike: **Metka Pavšič**

Pošlji komentar

Tokrat z nami deli vtise z lanskoletnega potovanja po Šrilanki Ana Oražem. Zelo dragoceni so njeni opisi doživljanja narave kot osebe z okvaro vida ter izkušenj z nudeno pomočjo na letališčih. V potopisu opiše tudi osebne stike z domačini, dotikanje eksotičnih živali in predmetov, podeli doživetja iz budističnih in hindujskih templjev ter vsakdana otoške države nekje v Indijskem oceanu.

Zdi se mi skoraj neverjetno, da bo kmalu minilo že leto dni od mojega potovanja prek Arabskega zaliva in Indijskega oceana na Šrilanko. Doživetje je bilo zelo pozitivno, zato so spomini še vedno sveži. Časovni odmik dogodkov ni zabrisal, zato sem se odločila, da nekaj utrinkov podelim z vami.

Devetnajstega marca minulega leta, sva se z možem Silvom podala na pot. Pričela se je velika avantura. Prvič sva se odpravila na tako dolgo potovanje, poleg tega pa sva bila prepuščena sama sebi, saj sva potovala pretežno v lastni organizaciji. Agencija nama je rezervirala le hotel in prevoz od letališča do hotela, za vse ostale formalnosti in najine želje pa sva morala poskrbeti sama. Tega dne sva v večernih urah v Münchnu stopila na letalo. Prva težava na najini poti je bila uspešno premagana. Šrilanka, prihajava! Kar težko sem verjela, da imam v kovčku samo poletno garderobo, saj me je v Münchnu pošteno grizel mraz. Na letališčih nisem bila najavljena kot slepa oseba, saj mi na agenciji niso znali odgovoriti, ali mi spremstvo pripada, ko imam že svojega spremljevalca. Torej, če boste kdaj potovali in se znašli pred podobno dilemo, naj vam zaupam, da tudi v primeru, ko za to zaprosite šele na odhodnem ali prestopnem letališču, dobite spremstvo. Moje presenečenje ob tej informaciji je bilo veliko, saj sem na poti ugotovila, da bela palica po svetovnih letališčih dela čudeže. Ob vstopu na letalo družbe Oman Air so stevardese opazile mojo palico in ena od njih je takoj pristopila ter nama pomagala poiskati sedeža. Podobna presenečenja pa so se vrstila na celotni poti. V glavnem mestu Šrilanke – Kolombu me je pričakala spremljevalka in z možem sva končno došla, da so mi ob vstopu na letalo pomoč organizirali kar sami. Prijetno presenečenje je bilo na mestu, saj so naju vedno zelo vljudno vprašali, če pomoč potrebujeva. Spremljevalka naju je torej pospremila do okenca za ureditev vstopne vize in vse uredila namesto naju, tako da sva samo še podpisala zahtevane obrazce. Nato smo se podali v iskanje najinega prevoza; ko smo našli prevoznika, pa se je gospa vljudno poslovila. S kakovostjo spremstva, tako v Kolombu kot na prestopnem letališču v Muškatu, glavnem mestu Omana, sva bila zelo zadovoljna, saj so bili spremljanje in vsa ostala pomoč zelo primerno izvedeni.

Počitnice so se pričele. Z letališča sva se napotila proti jugozahodu Šrilanke, v osemdeset kilometrov oddaljeno Kalutaro. Ta kraj sva si izbrala za izhodišče vseh ogledov, bil pa je primeren tudi za tiste dni, ko sva si zaželela samo poležavanja na

soncu. Ne bom na široko opisovala zgodovine kraja ter vseh znamenitosti, ker so dostopne malodane povsod. Želim podeliti predvsem svoja doživljanja ob srečanju z drugačno kulturo ter občutke ob dotikanju predmetov in živali, ki jih še nikoli prej nisem imela možnosti otipati.

Že prvi dan sva spoznala domačina, ki je bil odslej najin vodič, obenem pa tudi gostitelj, saj naju je že drugi dan našega poznanstva povabil k sebi domov. Pri njem sva bila v času najinega bivanja na Šrilanki še večkrat v gosteh. Postregli so nama z njihovo domačo hrano, ki je precej pikantna in vsebuje veliko krajevni dišavnic. Riž postrežejo na sto in en način, prav tako je bilo na jedilniku precej krompirja in testenin. Naučili so me tudi speči omleto na njihov način. V hotelu in pri najinih gostiteljih so nama postregli tudi z morskno hrano in perutnino. V najinem hotelu svinjine in govedine namreč niso ponujali.

Zanimivo se mi je zdelo tudi to, da je najinemu vodiču ime Silva, saj je to pri nas žensko ime. Ženska oblika imena Silva pa je pri njih Silvija. Z možem Silvom in vodičem Silvo – obema moškima, smo se torej dogovorili za nekaj ogledov.

Odločili smo se za smer proti Gali, ki leži na jugu Šrilanke, druga pa je vodila proti Kandiju v središče otoka. Imena manjših krajev ob poti so si sicer izjemno podobna. Bivališča večine ljudi so zelo skromna, vendar pisana, taki pa so povečini tudi poslovni prostori in delavnice. Frizer, pekarna, čevljar, itd. so v navadnih lesenih ali kovinskih barakah. Seveda obstajajo tudi modernejšie, lepše hiše in trgovine, vendar te za domačine cenovno niso dostopne. Kontejnerjev za smeti in košev za odpadke ni bilo opaziti skoraj nikjer. Smeti namreč kurijo kar ob cesti, na robu parcel. Kako to urejajo v velikih mestih, žal ne vem, saj se nisem spomnila, da bi vprašala.

Obiski templjev so bili zelo zanimivi. Časovno sva bila sicer precej omejena, zato sva se odločila le za obiske budističnih in hindujskih templjev. Poleg budistov in hinduistov tam namreč živijo še katoliki in muslimani, vsak v svojem predelu mesta. Templji so zelo skromno opremljeni, vendar njihove stene krasijo izjemno pisane poslikave, ki predstavljajo Budove nauke o življenju. Verniki na oltarje Bude prinašajo velike količine cvetja, pa tudi živila kot so mleko, sol in sladkor. V enem izmed templjev smo naleteli na keramične reliefne slike in dovolili so mi, da sem jih otipala. Dobila sem dobro predstavo o tem, kakšni nabožni predmeti se nahajajo v templju, saj so mi večino le-teh dovolili otipati. Stvari, ki se jih ne smeš dotikati, pa so shranjene v vitrinah. Večinoma gre za stare knjige, prte, oblačila in druge dragocenosti; vse te predmete sta mi oba Silva natančno opisala. V enem izmed sicer precejšnjega števila templjev, ki sva jih obiskala, so nam postregli z nekakšno pogačo iz želatine in suhega sadja, ki jo poprej blagoslovijo. Blagoslov tistemu, ki jo zaužije, prinaša dobro zdravje na vseh nivojih človekovega bivanja. V enem izmed hindujskih templjev pa so naju povabili tudi k obredu blagoslova; najina veroizpoved pri tem ni bila ovira. Njihov svečenik je najprej blagoslovil predmete in živila, ki so jih ljudje prinesli s sabo, med drugim tudi mleko. Po opravljeni ceremoniji so nam nekaj kapljic blagoslovljenega mleka kanili v dlan, iz katere smo ga morali popiti. Videli smo tudi več tako imenovanih templjev osemdesetih Bud, kjer je zdaj v njihov spomin postavljeno prav tako število kipcev, med njimi tudi kip belega Bude. V času življenja pa so ti, tako imenovani hodeči menihi, samo meditirali, hodili drug za drugim v vrsti

ter molili. Ob templjih so pogosto zasajena drevesa mahara in čajno drevo, katerega les uporabljajo za izdelavo spominkov in nabožnih predmetov. Ob poti so tudi nabiralniki za reveže. Tu se domačini pogosto ustavijo in poklonijo, kolikor pač zmorejo. Budov nauk jih namreč uči skromnosti in delitve dobrin. Pravijo, da dober budist zakolje zadnjo kuro, da nahrani tudi svojega sovražnika.

Ob naši poti si je sledilo več ajurvedskih vrtov in nekaj smo jih, med ogledi ostalih znamenitosti, tudi obiskali. V enem izmed njih sem si privoščila masažo glave in si kupila tudi zdravila proti prehladu, ki me je napadel. Pomagalo je – glavobol je izginil in ves nebodigatreba se je izločil.

Posebno doživetje je bil obisk plantaže čaja; vonjave so bile tako prijetne, da bi človek tam kar ostal. V sklopu plantaže smo si ogledali tudi sušilnico, kjer še vedno na star, tradicionalen način sušijo čaje in jih tudi postrežejo.

Zaradi omejenosti tega prostora naj opišem samo še nekaj najzanimivejših utrinkov. Na primer vožnja po reki Bentota, v kateri živijo krokodili. Tam smo naleteli tudi na starega moža, ki je stal na lesenem pomolu ob reki in za drobiž turistom v objem ponujal mladega krokodila. Nekoliko sem oklevala, nato pa z nekaj rezerve žival vzela v roke. Zverinico sem prijela pri sklepu čeljusti in pod repom. Pri mladi živali je trebušček še mehak, kot da bi tipala mladega mucka, oklep pa je bil že trd. Mladič je bil velik blizu enega metra, zato je bila potrebna pazljivost. Če bi me šavsnil, bi si bila čisto sama kriva – a take priložnosti za božanje krokodila verjetno ne bo več. Ob reki živijo tudi opice, legvani in veliki netopirji. Med drevesi mi je pozornost vzbudila mangrova, ki ima več metrov visoke, zelo prepletene zunanje korenine, ki rastlini nudijo oporo. Manjše so rasle tudi ob hotelu.

Na vrsto je prišlo tudi zavetišče za slone, v njem jih je domovalo več kot petdeset. Pripeljali so jih k reki in jih spustili, da so se svobodno kopali, izvajali pa so tudi predstave. Enega izmed njih sem imela priložnost božati in hraniti. Slonova koža je na otip zelo čvrste strukture. Ob hranjenju iz roke se je dotaknil mojih prstov tudi z jezikom, ki je zelo mehak, gibčen in rahlo vlažen. Za živali lepo skrbijo, saj so poleg lepega, velikega in čistega prostora preskrbljene tudi s kakovostno hrano. Tudi sicer dajejo vtis, da so s svojim bivanjem zadovoljne. Enako lepo je urejeno tudi zavetišče za želve. Zaposleni na plaži namreč pobirajo izležena jajca in jih odlagajo v posebej varovana vališča. Ko so želvice stare tri mesece, jih spustijo v naravno okolje, kjer pa jih žal preživi samo desetina. Ostale pojedjo morske živali in ptice. Izvedeli smo tudi, da se na približno milijon primerkov izvali ena albino želva. Te imajo kot posebnost v zavetišču trajni dom. Zanimivosti v zvezi z živalmi pa je na Šrilanki še veliko. Na primer ta, da se krave po nekaterih mestih sprehajajo prosto. Ena od čred je prišla poiskat senco tudi na plažo pri hotelu. Ob mraku so vstale in odšle svojo pot.

Pot nas je vodila tudi do starega rudnika poldragih kamnov, kjer kamenje s pomočjo posebnega dviznega sistema, ki deluje na principu ročnih škripcev, spravijo iz globin v bazen na površini. Tu jih presejejo prek navadnega sita, jih ročno preberejo in pošljejo v nadaljnjo obdelavo. Ogledali smo si tudi, kako poteka brušenje kamnov ter izdelava nakita. Izdelki so zelo lepi, a za moj žep tudi predragi, zato se nisem okrasila.

Omenila bi še ogled trdnjave v Gali, ki je pravzaprav ostanek iz kolonialnih časov, ter muzej cunamija, iz katerega hočeš nočeš odideš prizadet, pretresen. Zaveš se, kako neustavljiva in mogočna je narava, in kako minljivo je življenje.

Promet na Šrilanki daje videz naključnosti in neurejenosti – vsak pozornejši opazovalec zazna, da se ljudje bolj zanašajo na raznorazne zvočne signale, kot pa na prometne znake. Promet sicer, za razliko od našega, poteka po levi strani. Res pa je, da nisva nikjer naletela na prometno nesrečo. Očitno je promet, kljub navidezni neurejenosti, urejen.

Za zaključek še to. Na vsej poti po Šrilanki nisem srečala niti ene osebe z belo palico. Kljub temu se je našlo kar nekaj ljudi, ki so mi želeli pomagati. Splošno gledano pa je bila edina stvar, ki sva jo z možem zaznala v zvezi s slepimi in slabovidnimi na Šrilanki, škatla za donacije v prostorih brezcarinske trgovine, po mejni kontroli. Z njo potnike pred odhodom domov naprošajo za preostanek drobiža v domači valuti, izkupiček pa je namenjen slepim in slabovidnim.

[Na vrh](#)

INTEGRACIJA: **Ob hkratni izgubi sluha in vida največ šteje dotik**

Gluhoslepota ni seštevek gluhotе in slepote

Avtor: **Slavica Bukovec Zupanič**

Pošlji komentar

Slepi in slabovidni se pri sprejemanju informacij iz okolja poleg tipa najbolj zanašamo na sluh, zato se bojimo prav okvare slednjega. Za večino je namreč nepredstavljivo življenje ob istočasni izgubi sluha in vida. In vendar, osebe z gluhoslepoto so med nami! O njihovih težavah, o sporazumevanju z njimi, o delu tolmača za gluhoslepe, vse to in še marsikaj vam bo поблиže predstavljeno v pogovoru s sekretarko Združenja gluhoslepih Slovenije Dlan, dr. Simono Gerenčer Pegan.

»Najprej lepo pozdravljeni. Za začetek vas prosim, da nam predstavite vaše Združenje.«

»Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN je samostojna in neodvisna strokovna invalidska organizacija, ki ima status reprezentativnosti za osebe z gluhoslepoto v Sloveniji. Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN je tudi polnopravni član evropske (European Deafblind Union) in svetovne zveze gluhoslepih (World Federation of the Deafblind) in ima vso mednarodno podporo. Sodeluje v mednarodnih aktivnostih in raziskavah ter podpira dogodke oziroma spremembe v dobro vseh oseb z gluhoslepoto v Evropi. Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN je edina slovenska organizacija, ki zastopa gluhoslepoto v mednarodnem prostoru.

Ustanovljena je bila leta 2005, z namenom ugotavljanja, zagovarjanja in zadovoljevanja posebnih potreb ter zastopanja interesov oseb z gluhoslepoto. Združuje osebe z gluhoslepoto in njihove zakonite zastopnike iz vse Slovenije. Osebe z gluhoslepoto sodelujejo v vseh organih združenja in odločajo z večinskim glasom. V letu 2022 bo Slovenija predsedovala Evropi na področju gluhoslepote.«

»Ko govorimo o osebah z gluhoslepoto, najprej pomislimo na to, kako lahko z njimi sploh komuniciramo. Kako torej poteka sporazumevanje z gluhoslepimi?«

»V Združenju gluhoslepih Slovenije DLAN uporabljamo enoten izraz osebe oziroma ljudje z gluhoslepoto. V prvi vrsti gre za osebe, ki jim pomeni gluhoslepota zgolj okoliščino, v kateri živijo. V kolikor se odločimo za tovrsten pristop do ljudi, jim pravzaprav dajemo možnost, da pokažejo, kar zmorejo in znajo. Slednje pa je izhodišče za to, da lahko skupaj uspešno soustvarjamo.

Sporazumevanje z ljudmi z gluhoslepoto lahko poteka zgolj individualno. To je temeljni pogoj za to, da je sporazumevanje uspešno. Zaradi hkratne ovire sluha in vida se ljudje z gluhoslepoto lahko zanesljivo opirajo le na dotik, vonj in okus. Pri sporazumevanju je tako dotik eden najpomembnejših in najzanesljivejših kanalov za pridobivanje informacij. V Združenju gluhoslepih Slovenije DLAN uporabljamo 23 načinov sporazumevanja z ljudmi z gluhoslepoto. Mnogi ljudje z gluhoslepoto ob

začetku našega sodelovanja sploh nimajo ali pa imajo le delno izoblikovan način sporazumevanja, zato je naša skupna naloga, da izberemo in razvijemo prilagojen način sporazumevanja, ki se bo pri posamezniku izkazal za uspešnega. Pri izboru načina sporazumevanja upoštevamo številne dejavnike, kot so: kdaj je nastala katera od ovir, ali je oseba poleg ovire sluha in vida še kako drugače ovirana, kolikšni so ostanki enega ali drugega senzornega čutila, katera od ovir je primarna, kakšno je podporno okolje, kakšne so posameznikove dosedanje izkušnje, osvojena znanja itd. Pri sporazumevanju z osebami z gluhoslepoto je treba vedno prevajati tako avditivne kot tudi vizualne informacije.

Mnogo načinov sporazumevanja poteka prav prek dotika. To pomeni, da sta sogovornika (oseba z gluhoslepoto in tolmač) v nenehnem telesnem kontaktu. Zato je potrebno posebej izpostaviti spoštovanje in etičnost, ki sta nujna predpogoja za uspešno sporazumevanje.

Sporazumevanje z ljudmi z gluhoslepoto je kot nekakšen ples, v katerem se zahteva tesno sodelovanje obeh sogovornikov. Če želimo, da je sporazumevanje uspešno, je potrebno, da se sogovornika drug drugemu nenehno prilagajata. «

»Ali lahko rečemo, da so težave gluhoslepih nekakšen seštevek težav gluhih in težav slepih?«

»Pomembno je razumeti, da je gluhoslepota samostojna, specifična invalidnost. Pri težavah gluhoslepih nikakor ne gre za seštevek težav gluhih in slepih, temveč za mnogo, mnogo več. Ko sta pri posamezniku hkrati prisotni obe oviri, torej ovira sluha in vida, le-ta povsem drugače vpliva nanj, kot če je prisotna le ena od ovir. Poleg hkratne ovire sluha in vida pa so pri posamezniku lahko pridružene še številne druge ovire in/ali bolezenska stanja, zlasti pri osebah s prirojeno gluhoslepoto in starejših osebah z gluhoslepoto.

Delo z gluhoslepimi je uspešno le, če upoštevamo vse specifikke področja gluhoslepot, zato človeka z gluhoslepoto obravnavamo skozi intersekcionalni pristop, kjer se upošteva nova dimenzija, ki nastane zaradi različnih neenakosti, ki so prisotne pri posamezniku. Pri tem ne gre za seštevek diskriminacij in neenakosti, temveč za obravnavo skozi novo realnost diskriminacije, ki se vzpostavlja na intersekciji. «

»S katerimi težavami se torej srečujejo vaši člani in kako jim v Združenju lahko pomagate?«

»Ljudje z gluhoslepoto se vsakodnevno srečujejo z najrazličnejšimi težavami, ki jih prinaša življenje. Mnogi izmed njih ne živijo v podpornem ali dovolj podpornem okolju, zaradi česar se srečujejo s še večjimi ovirami. Vsekakor pa lahko rečemo, da obstajajo za ljudi z gluhoslepoto zelo veliki izzivi tudi na družbeni ravni. Še posebej zato, ker so ljudje z gluhoslepoto najbolj odrinjeni na rob družbe, so ljudje z najmanj pravicami v slovenskem prostoru, mnogokrat se morajo pred zakonom odločiti ali bodo gluhi ali slepi, ker možnosti, da bi bili gluhoslepi, ni. Njihov glas se še vedno premalo sliši, v družbenem prostoru največkrat še vedno niso povabljeni k diskurzu – tudi takrat ne, ko jih tematika neposredno zadeva. To stanje se sicer postopoma izboljšuje, še vedno pa ni zadovoljivo.

V Združenju gluhoslepih Slovenije DLAN nudimo celostno pomoč osebam z gluhoslepoto skozi intersekcionalni pristop. Izvajamo socialnovarstveni program, ki je vključen v mrežo javnih socialnovarstvenih programov in je kot edini namenjen osebam z gluhoslepoto. Dnevni center za ljudi z gluhoslepoto deluje osem ur dnevno, od ponedeljka do petka. Poleg navedenega izvajamo še 11 različnih socialnovarstvenih programov, namenjenih osebam z gluhoslepoto, nekateri programi pa vključujejo tudi pomoč svojcem oseb z gluhoslepoto. Vse storitve so brezplačne.

V Združenju gluhoslepih Slovenije DLAN se vsakodnevno trudimo krepiti moč slehernega posameznika z gluhoslepoto in skupaj z njim odkrivati njegov smisel življenja. «

»Kako je v Sloveniji urejeno področje tehničnih pripomočkov in upravičenost do tolmača za osebe z gluhoslepoto?«

»Osebe z gluhoslepoto so prvo pravico v slovenskem prostoru pridobile prav s Pravilnikom o tehničnih pripomočkih in prilagoditvi vozila, leta 2014. To je bil zelo velik dosežek, saj je država s tem priznala njihov obstoj. Tehnični pripomočki z gotovostjo olajšajo življenje gluhoslepih, vendar je v prvi vrsti potrebna osebna, človeška pomoč posamezniku. Ljudje z gluhoslepoto, ki nimajo zagotovljene osnovne človeške pomoči in dostopa do informacij, ne morejo uveljavljati niti pravice do tehničnih pripomočkov.

Ljudje z gluhoslepoto po slovenski zakonodaji nimajo pravice do tolmača za gluhoslepe. Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika (2002) daje pravico do tolmača gluhim osebam, ki pred strokovno komisijo izkažejo ustrezno znanje o uporabi slovenskega znakovnega jezika. Oseba z gluhoslepoto, ki ne pozna znakovnega jezika oziroma le-ta ni njegov način sporazumevanja, ne more uveljaviti pravice do tolmača. Prav tako je potrebno izpostaviti, da tolmač za slovenski znakovni jezik niti ne bi bil v pomoč, v kolikor ne pozna posameznikovih načinov sporazumevanja.

Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN usposablja tolmače za gluhoslepe in specialiste za delo z gluhoslepimi, z namenom, da se ljudem z gluhoslepoto uredijo temeljne človekove pravice. To je namreč nujno za to, da bo človek z gluhoslepoto razumljen in bo razumel svet. Tako malo je potrebno storiti, da se zarišejo nasmehi na obrazih ljudi z gluhoslepoto, a kot družba še vedno prevečkrat, zaradi uveljavljanja lastnih interesov, preslišimo krike najšibkejših in ne storimo koraka naprej v zagotovitvi izboljšanja razmer ter kakovostnejšega življenja sočloveka. «

»Prosim razložite našim bralcem, kako se razlikuje delo tolmača za gluhoslepe od tolmača za gluhe?«

»Tolmač znakovnega jezika za gluhe pride na dogovorjeno mesto, ob dogovorjenem času, in prevede sporočilo iz govornega jezika v znakovni jezik ter obratno. Posamezni tolmač za znakovni jezik lahko prevaja istočasno stotim gluhim in vsi prisotni bodo lahko sporočilo razumeli, če le uporabljajo znakovni jezik.

Vloga tolmača za gluhoslepe pa je povsem drugačna. Tolmač za gluhoslepe lahko prevaja zgolj eni osebi z gluhoslepoto. Pri delu in tolmačenju osebi z gluhoslepoto se vedno presega osebni prostor. Tolmač za gluhoslepe najprej zagotovi, da oseba z gluhoslepoto pride od domače kuhinjske mize do kraja, kjer bo potekalo tolmačenje. To pomeni, da tolmač poskrbi za varno spremljanje iz točke A, običajno je to od doma, v točko B, torej na kraj tolmačenja. Na poti poskrbi za prenos vseh avditivnih in vizualnih informacij, v za osebo razumljivem načinu sporazumevanja. Največkrat to poteka v kombinaciji različnih načinov sporazumevanja, ki jih posameznik z gluhoslepoto uporablja. Vsekakor ob upoštevanju optimalnega izkoristka posameznikovih ostankov enega in drugega čutila ter njegovih zmožnosti in sposobnosti.

Na kraju tolmačenja tolmač poskrbi za to, da posameznik z gluhoslepoto lahko vzpostavi stik s sogovornikom in se mu predstavi. Poleg prenosa vseh avditivnih in vizualnih informacij v pogovoru je potrebna pomoč gluhoslepemu pri vseh nadaljnjih aktivnostih, npr. pri iskanju dokumentov, ki jih ima s seboj. Ob tem tolmač pomaga gluhoslepemu tudi npr. položiti njegov prst na mesto, kjer se mora podpisati, pomaga mu, da sede na zanj namenjen stol, po potrebi ga pospremi v sanitarije ipd. Vseskozi je ob njem in mu prevaja vse avditivne in vizualne informacije. Po opravljenem pogovoru tolmač poskrbi, da oseba z gluhoslepoto varno prispe iz točke B v točko A, torej v domače, varno okolje. Tolmač za gluhoslepe mora tako poleg številnih načinov sporazumevanja poznati še načine spremljanja, dobro poznati osebo z gluhoslepoto, da lahko v največji meri prenese informacije, ki jih uporabnik z gluhoslepoto želi sporočiti, ob tem pa upoštevati tisti način sporazumevanja, ki ga uporabnik najbolj razume.

Poleg vsega navedenega mora tolmač in specialist za delo z gluhoslepimi znati prepoznati situacije, v katerih je potrebno osebi z gluhoslepoto nuditi strokovno pomoč. Tudi pri vsem tem je tolmač za gluhoslepoto oziroma specialist za delo z gluhoslepimi v pomoč in podporo posamezniku z gluhoslepoto. Za uspešno, kakovostno delo se mora med osebo in tolmačem oziroma specialistom za delo z gluhoslepimi razviti zaupanje, ki ga nenehno spremljata spoštovanje in etičnost. Pri tolmačenju in delu z ljudmi z gluhoslepoto potrebujemo nenehne povratne informacije o tem, ali je oseba pravilno razumela sporočilo. Vsled tega je treba nenehno preverjati razumljeno, kar pomeni, da oseba z gluhoslepoto za nami ponovi to, kar je razumela. Tako se sproti prepričamo, ali nas pravilno razume. Pomembno je tudi, da večkrat povzamemo oziroma ponovimo bistvo našega sporočila, ga morebiti preverimo z zastavljenimi podvprašanji. Seveda je naše ravnanje odvisno od posameznika, od njegovih zmožnosti oziroma sposobnosti, od tega, koliko ga poznamo in kako skladni smo z njim v sporazumevanju. «

»Lani ste ob evropskem dnevu gluhoslepih izdali dve knjigi: Zgodbe ljudi, ki poslušajo s srcem in gledajo z dlanmi: Živeti z gluhoslepoto ter Haptični način sporazumevanja z ljudmi z gluhoslepoto. Prosim za kratko predstavitev obeh del.«

»Res je, obe knjigi smo predstavili na novinarski konferenci ob Evropskem dnevu gluhoslepih, 22. oktobra 2019, in doživeli sta zelo pozitiven odziv tako strokovne kot tudi laične javnosti. Knjigi predstavljata izjemno noviteto v slovenskem prostoru in tudi mnogo širše. Obe knjigi sta nastali v tesnem sodelovanju z osebami z gluhoslepoto.

Knjiga Zgodbe ljudi, ki poslušajo s srcem in gledajo z dlanmi: Živeti z gluhoslepoto predstavlja 14 izjemnih, individualnih zgodb ljudi z gluhoslepoto. Je prvo knjižno delo, pod katerega so se kot avtorji podpisali ljudje z gluhoslepoto. S knjigo smo želeli predstaviti raznolikost gluhoslepote, ki je nikakor ne moremo uvrstiti pod gluhoto ali slepoto, naglušnost ali slabovidnost. Gluhoslepota je povsem samostojno področje in kot tako jo je treba tudi obravnavati. Knjiga je poleg tiskane oblike na voljo tudi v elektronski obliki in zvočnem zapisu, kasneje bo še v drugih prilagojenih zapisih (slovenski znakovni jezik, lahko branje) ter v angleškem in srbskem jeziku. S tem želimo narediti knjigo dostopno čim širšemu krogu bralcev in jih ozavešiti o področju gluhoslepote. Knjiga se bo sčasoma še dopolnjevala z zgodbami tistih ljudi z gluhoslepoto, ki bodo izrazili željo po tovrstnem sodelovanju.

Knjiga Haptični način sporazumevanja z ljudmi z gluhoslepoto (avtorica je dr. Simona Gerenčer Pegan), prvič predstavlja tovrstni način sporazumevanja z ljudmi z gluhoslepoto. Vsebuje 113 osnovnih haptičnih znakov, predstavljenih skozi nazorne opise in profesionalne fotografije. Besede smo izbrali in znake razvili v tesnem sodelovanju z ljudmi z gluhoslepoto v Združenju gluhoslepih Slovenije DLAN in Združenju tolmačev gluhoslepih Slovenije TAKTIL. Znaki so povsem prilagojeni okolju in kulturi, v kateri živimo. Uporabljajo se kot dopolnilno sporazumevanje z osebami z gluhoslepoto – osnovni namen je prenos vseh vizualnih informacij sočasno ob prevajanju slušnih informacij. Znaki se izvajajo na zgornjem delu hrbta, ramenih in zgornjem delu nadlakti prejemnika informacij. Zaradi izjemnega odziva med ljudmi z gluhoslepoto že načrtujemo pripravo nadaljevanja knjige.«

»Informacije o gluhoslepoti se v medijih pojavljajo šele v zadnjih letih. S katerimi aktivnostmi ozaveščate širšo javnost?«

»Od začetka ustanovitve Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN ozaveščamo širšo strokovno in laično javnost o pomembnih dogodkih na področju gluhoslepote. Mnogokrat pa prav za ozaveščanje zmanjka časa, saj je pri strokovnem delu z ljudmi z gluhoslepoto ogromno del in nalog, ki jih morda na začetku sploh ne predvidimo. Pri našem delu je v središču vedno Človek z gluhoslepoto, njegova zgodba, stiska in okoliščina. Z veseljem se odzovemo na vsa vabila in medijske dogodke.«

»Morda še vaše sporočilo ob koncu najinega pogovora?«

»V zadnjih 15-tih letih ne le, da smo na zemljevid zarisali področje gluhoslepote, temveč smo izjemno veliko naredili, ob zavedanju, da je potrebno še ogromno postoriti, zlasti s pomočjo družbenega razumevanja gluhoslepote. Gluhoslepota si je morala izboriti svoj, samostojen prostor med dvema že tradicionalno sprejetima in uveljavljenima področjema, torej gluhoto in slepoto.

Stremimo k temu, da bi delo v Združenju gluhoslepih Slovenije DLAN zajelo čim več ljudi z gluhoslepoto v Sloveniji, obenem pa, da bi s svojo strokovnostjo, delom in izkušnjami postali vzor vsem tistim državam v Evropi, ki še niso naredile prvih korakov na področju gluhoslepote. Vse to z namenom, da bodo ljudje z gluhoslepoto nekega dne imeli kakovostnejše življenje in postali ponosni ljudje, ponosni prijatelji, brez ločevanja na to, iz katere države prihajajo, in brez ločevanja na bolj ali manj gluhe oziroma slepe.«

V imenu uredništva revije Rikoss se dr. Simoni Gerenčer Pegan zahvaljujem za izčrpno predstavitev življenja oseb z gluhoslepoto ter ji želim še naprej veliko uspehov v prizadevanjih za zmanjšanje ovir na njihovi poti.

[Na vrh](#)

INVALIDSKO VARSTVO: **Brezplačni prevozi v medkrajevnem prometu od 1. julija 2020**

Avtor in sodelavec: *Brane But*

Pošlji komentar

Državni zbor Republike Slovenije je na seji dne 29. oktobra 2019, sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2G); objavljen je bil v Uradnem listu Republike Slovenije dne 8. novembra 2019. Med drugim uvaja brezplačen medkrajevni cestni in železniški prevoz za invalide.

Upravičenec do brezplačnega prevoza v medkrajevnem linijskem prevozu potnikov v notranjem cestnem in železniškem prometu po tem zakonu je upokojenec oziroma oseba starejša od 65 let, ki ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti ali ni poslovodna oseba gospodarske družbe ali direktor zasebnega zavoda.

Upravičenec do brezplačnega prevoza v medkrajevnem linijskem prevozu potnikov v notranjem cestnem in železniškem prometu je tudi imetnik invalidske kartice ugodnosti, izdane na podlagi zakona, ki ureja izenačevanje možnosti invalidov, ki ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti ali ni poslovodna oseba gospodarske družbe ali direktor zasebnega zavoda. Upravičenec na invalidskem vozičku lahko koristi ugodnost brezplačnega prevoza v skladu z možnostmi izvajalcev.

Upravičenec do brezplačnega prevoza v medkrajevnem linijskem prevozu potnikov v notranjem cestnem in železniškem prometu po tem zakonu je tudi posameznik, ki ima na podlagi zakona, ki ureja pravice vojnih veteranov, status vojnega veterana, ki ni v delovnem razmerju ali ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti ali ni poslovodna oseba gospodarske družbe ali direktor zasebnega zavoda.

Ta pravica se za upokojence, osebe nad 65 let, invalide in vojne veterane zagotavlja od 1. julija 2020.

Težje in težko gibalno ovirani študenti, ki so upravičenci do subvencionirane vozovnice, imajo v obdobju koriščenja subvencioniranega prevoza, določenega v tem zakonu, pravico do brezplačnega prevoza oziroma brezplačnega prilagojenega prevoza od kraja bivališča do kraja izobraževanja in nazaj. Ta pravica se zagotavlja od 1. februarja 2020.

Vir: <https://www.uradni-list.si/>

[Na vrh](#)

DOBRO JE VEDETI: OVIRE JE TREBA PREMAGOVATI

Zgodba nekega malega dečka; 2. poglavje

Avtor: *Josib*

Pošlji komentar

V tem prispevku nadaljujemo z drugim delom pripovedi resnične zgodbe človeka, ki iskreno opisuje izkušnje iz svojega življenja. Zaradi odkritosti in občutljivosti vsebine jo avtor pripoveduje v obliki zgodbe, ki se začne takole: ta mali deček je čez nekaj časa povedal, da ni lahko pripovedovati o izkušnjah odnosa mame do njega kot sina, saj naj bi vsaka mama svojega otroka imela rada. Ob pripovedovanju sem začutil bolečino v njegovem srcu, ko je začel ...

Kot sem že zadnjič omenil, se je iz bolnice vrnil moj starejši brat, ki je bil večji del časa prepuščen prav meni, pa čeprav sem bil še sam otrok in sem potreboval varuha. Zaradi dolgoletnega zdravljenja v bolnici, kjer se niso ukvarjali z vzgojo otrok, je bil brat nediscipliniran in pogosto neubogljiv. Zato me je čudilo, da je imel sam, povrh invalid, tako špartanski način vzgoje. Po prestani operaciji hrbtenice je bil še nekaj časa v stezniku, in če ga je kdo prevrnil, je ležal na tleh, dokler mu ni nekdo pomagal vstati. Ta nekdo sem bil pogosto jaz.

Zato ni bilo nič nenavadnega, da sva z bratom začela obiskovati osnovno šolo skupaj. Učiteljica me je posedla v tretjo klopo, njega pa v zadnjo. Pozneje je ugotovila, da me mora presesti v prvo klopo, saj sem le tako nekaj malega videl na šolsko tablo. V razredu nas je bilo osemindvajset, prav tako v paralelki. Kljub svoji slabovidnosti in velikemu številu sošolcev, sem, še sam ne vem kako in zakaj, hitro opazil lepo deklico, ki sem jo večkrat na skrivaj opazoval. Zagledal sem se vanjo, ker je bila ena izmed redkih deklet z dolgimi črnimi kitkami. Ostala mi je za vedno v spominu.

Slovenščina mi ni najbolj ležala, saj nisem dobro videl na tablo in marsikaj narobe prepisal v zvezek. Toda zelo rad sem imel petje. Več kot očitno pa mi ni bilo usojeno, saj mi je učiteljica rekla, naj bom kar tiho, saj da nimam posluha – kot mi je to sicer povedala že mama. Sam pa menim, da bi se peti lahko naučil, ko bi si le kdo vzel čas zame. Tako sem imel pevske nastope samo pred kravami na paši, ki niso bile zahtevno poslušalstvo, saj pravih tonov tako ali tako niso poznale. Sicer pa mi je petje ob koncu šolskega leta preprečilo, da bi dosegel odličen uspeh, kar me je še dodatno razžalostilo.

S starejšim bratom sva torej skupaj vstopila v prvi razred osnovne šole, zato sem šel v šolo predčasno in sem svoj sedmi rojstni dan že dočakal kot šolar. Rojstni dan imam ravno ob pričetku pustnega časa, oziroma kakor pravimo mi, kurentovanja. Takrat je bilo v navadi, da so se v pustnem času odvijale poroke. Veliko vaščanov je zaklalo svoje doma rejene živali in ker še ni bilo hladilnikov, mesa pa naenkrat v izobilju, je bila poroka z mnogo svati dobrodošla. Nekoč sem od daleč opazoval poroko, ki se dogajala pri daljnih sorodnikih. Star običaj je bil, da se je na vasi postavilo šrango, ko se je „ta mlada“ (gospodarjeva hči) možila in odhajala od hiše.

Šranga je pomenila plačilo odkupnine vaškim fantom za nevesto, denar pa sta fantom predala ženin in starešina (ženinova priča). Tistikrat so vaščani zaklenili glavna hišna vrata z verigami in ključavnico, nato pa pred vhodom žagali drva in mlatili slamo in na ta način zavlačevali s poroko. Nato se je pričelo barantanje za ceno neveste, ki je bila običajno previsoka. Pri tem so sodelovali tudi kurenti in drugi pustni liki. Po koncu barantanja so odprli vhod v hišo in svatje so lahko nadaljevali svojo pot.

Tako sva si z bratom ogledala šrango – kar pa ni bilo pogodu najini mami, zato sva bila ob prihodu domov močno tepena. Poleg tepeža sem doma za rojstnodnevno darilo dobil domače piškote, ki smo jih imenovali oslovske oči. Pojesti sem jih moral takoj in na silo, zaradi mojega joka pa so bili pokapljeni od solz in zato prav nič okusni.

Da bi se izognil vsakodnevne pretepanju, sem mami poskušal pomagati pri hišnih in kmečkih opravilih. Upal sem tudi, da me bo zato vsaj malo vzljubila. Nalagala mi je vedno več dela, ampak pri svojih sedmih letih nisem bil fizično sposoben opraviti vsega. Mama je menila, da bom lahko prevzel očetove naloge na kmetiji – očeta so namreč delovne obveznosti vodile daleč od doma, zato je bil vedno manj prisoten pri hiši. Prekupčeval je z vinom in živino. Doma smo imeli vole, ki so bili prvotno namenjeni za prodajo, z namenom iztržiti zanje čim več pa smo jih naučili voziti tovor in orati. Ko so to znali, jih je oče prodal in kupil mlade teličke, in zgodba se je ponovila od začetka. Mladi voli so bili neubogljivi in so po polju vlekli vsak po svoje, zato brazde na njivi niso bile najbolj ravne. Mama je krivila mene in vole, z bičem nas je vse pretepla in na njivi je nastala cela zmešnjava. Potem, ko smo z voli njivo nekako zorali, smo jo s kravami še pobranali ali zravnali. Spomnim se trenutka, ko tudi krave niso ubogale – oče je pobesnel in eno izmed živali tako pretepel, da je še na njivi splavila telička. Sam sem se potuhnil, kot da tega nisem ne videl ne razumel, saj sem se bal, da bom tudi jaz deležen tepeža.

Kot se opazi, je bila šola pri nas obrobnega pomena in ni bilo vredno govoriti o njej – samo na koncu šolskega leta so te povprašali, če se kaj učiš. Kako naj bi se, ko pa ni bilo časa in ne volje! Daleč naokrog nisi srečal podobne družine in najinim vrstnikom ni bilo treba delati kot sužnji.

Omenil bom tudi obisk verouka. Zame je bila to vrsta sprostitev in včasih sem lahko od tam na skrivaj obiskal mamine starše – oma in oča, kot smo jima rekli. Nekoč sem doživel, da doma nisem našel nikogar; oma je vsa slabotna ležala pri potočku, jaz pa sem jo prosil, naj vstane in mi odreže kos kruha, saj sem bil lačen. Tega takrat ni zmogla, bila je bolna; kasneje so se obdobja, ko je bila bolna in spet zdrava, izmenjevala. Spomnim se tiste jeseni, ko je imela oma spet boljše obdobje, in vesele trgatve pri njiju. Okrog devete ure smo se trgači zbrali pri zidanici, se okrepcali, starejši tudi kakšnega kratkega spili, nato pa smo šli v vinograd. Trgači so se razdelili v pare in začeli rezati sladko grozdje. Nam otrokom, bilo nas je okrog deset, so naročili, naj za trgači pobereмо vsako, predragoceno jagodo, ki je nehote padla na tla. Resno delo se nas otrok ni dolgo držalo, hitro smo si našli igro – v vinogradu smo se šli skrivalnice in bili trgačem v napoto. Trgači so bili kljub naši razigranosti dobre volje, slišalo se je petje in vriskanje, proti koncu pa je kak trgač raztegnil tudi

harmoniko. Vsi smo se veselili, ko je med redi gospodinja prinesla dobro domače pecivo in pijačo – za otroke seveda domači sok, še rajši pa smo imeli mošt, ki je pritekel naravnost izpod preše. Največje veselje je predstavljala obilna pogostitev po opravljeni trgatvi. Dišeča pečenka, hrustljivo zapečen odojek, sočen puran, poleg pa najboljši pražen krompir, popolno zabeljeni mlinci z domačim dušenim zeljem. Kot pa da to ni bilo dovolj, so nas na koncu pričakale pogače, najraje sem imel ajdovo z jabolki. Po pogostitvi mi je mama naročila, naj grem domov opraviti živali, po tiho pa mi je zašepetala, naj jo počakam za grmovjem. Tja mi je prinesla štiri šparone (odrezan trs z lepim grozdem). Te sem lahko odnesel domov, brez vednosti mojih starih staršev. Vedel sem, da skrivanje ni bilo potrebno, saj je prav vsak trgač dobil nekaj lepih grozdov za domov. Tako pa sem se počutil kot največji tat.

Poletnih počitnic sem se v prvem razredu zelo veselil, toda čakal me je mrzel tuš, saj zaradi obilice dela na naši kmetiji ni bilo časa za počitek in razvedrilo. V drugi razred sem šel sam, saj je brat v prvem razredu zaostal, nato pa šolanje nadaljeval v šoli za učence s posebnimi potrebami.

Zgodba se nadaljuje v naslednji številki revije Rikoss.

[Na vrh](#)

PAMETNI TELEFONI: Predstavitev aplikacije Voice Control (glasovni nadzor)

Avtor in sodelavec: **Safet Baltić**

Pošlji komentar

V spodnjih vrsticah vam bom predstavil popolnoma novo možnost na pametnih telefonih Iphone, po imenu Voice Control (glasovni nadzor), s katerim lahko zgolj z glasom upravljamo in simuliramo gibe na zaslonih na dotik. Aplikacija Voice Control (glasovni nadzor) je prednaložena na vseh napravah podjetja Apple in sicer z zadnjo večjo nadgradnjo sistemov, kot je IOS 13, ki je bila dana v uporabo jeseni 2019.

Voice Control (glasovni nadzor)

Aplikacija Voice Control (glasovni nadzor) se razlikuje od aplikacije Siri v tem, da je slednja aplikacija takoimenovane umetne inteligence, s katero se lahko pogovarjamo, na podlagi naših vprašanj ali ukazov pa za nas opravi določeno storitev; aplikacijo sem že opisal v prejšnjih številkah Rikoss–a. Z aplikacijo Voice Control (glasovni nadzor), pa z glasovnimi ukazi upravljamo z našim telefonom ali ostalimi Applovimi napravami v celoti, ne da bi se dotaknili zaslona, in sicer na način, da z našim glasom simuliramo gibe na zaslonu na dotik. Voice Control je prednaložen in s tem del sistema vseh Applovih naprav, vendar je na Iphonu trenutno možno delo z aplikacijo žal zgolj v angleškem jeziku. Sicer lahko nekatere govorne ukaze ustvarimo tudi sami, in sicer v slovenščini. Aplikacijo Voice Control (glasovni nadzor) najdemo in tudi nastavimo na naslednji način:

- Odpremo Settings (nastavitve),
- Accessibility (dostopnost),
- Voice Control (glasovni nadzor).

Ko pridemo do strani z aplikacijo Voice Control (glasovni nadzor), se nam ponudijo možnosti po naslednjem vrstnem redu:

- Voice Control On/Off (glasovni nadzor vklop/izklop) – če tapnemo na to možnost, vklopimo ali pa izklopimo delovanje aplikacije,
- Learn more (poizvedi več) – to je link ali spletna povezava, kjer so navedene možnosti uporabe aplikacije,
- Language (jezik) – izbiramo med jeziki glasovnega nadzora, vendar, kot sem že omenil, za zdaj zgolj v angleškem jeziku,
- Customize commands (preuredi ukaze) – pod tem gumbom se pod različnimi postavkami prikažejo prednaloženi govorni ukazi, ki jih lahko vklapljate ali izklapljate; tukaj se jih tudi naučite, kar vam bo omogočilo upravljanje naprave s svojim glasom.

Te postavke so naslednje:

- Create new command (ustvari nov ukaz) – s pomočjo risalnika potez na zaslonu lahko ustvarimo nove ukaze; pod to možnostjo lahko ustvarimo tudi govorne ukaze v slovenščini,
- Custome (preurejeni) – tukaj se pokažejo ukazi, ki smo jih sami ustvarili in shranili,
- Basic navigation (osnovna navigacija) – prikažejo se prednastavljeni govorni ukazi pri osnovni navigaciji, kot je Open control center (odpri nadzorni center), Open notification center (odpri center za obvestila), Open (odpri in ob tem izgovorimo ime aplikacije), Go home (zapri aplikacijo), Go back (pojdi nazaj) in podobne možnosti v osnovni navigaciji; vse lahko vklopimo ali pa izklopimo,
- Overlays (dodajanje) – tukaj imamo ukaze kot so Show numbers (prikaži števila), Hide numbers (skrij števila), Show names (prikaži imena) in sorodni ukazi,
- Basic gestures (osnovni gibi) – možnosti vklopa ali izklopa ukazov, kot so Scroll down (pomakni navzdol), Scroll up (pomakni navzgor), Scroll to bottom (pomakni se na konec), Scroll left (pomakni se na levo) in sorodni ukazi,
- Advanced gestures (napredni gibi) – tukaj vklapljamo ali izklapljammo ukaze kot so 3D touch (3D dotik), Cancel gesture (prekliči gib) in podobno,
- Dictation (diktacija) – nastavitev možnosti kot je Insert date (vnesi datum), Enter that (vpiši to), Command mode (ukazni način) in podobno,
- Text navigation (navigacija po tekstu) – možnosti kot npr. Move down (premakni se dol), Move up (pomakni se na vzgor), Move to beginning (premakni se na začetek), Move to end (pomakni se na konec), Move to end of word (premakni se na konec besede), ter podobni ukazi, ki se uporabljajo pri navigaciji po tekstu,
- Text selection (izbira teksta) – tudi pod to možnostjo vklapljamo ali izklapljammo govorne ukaze kot so Select that (izberi tisto), Select all (izberi vse), Select previous (izberi prejšnjo), Select next (izberi naslednjo), Select character (izberi črko), Select word (izberi besedo), Select sentence (izberi stavek) in podobni govorni ukazi, ki so potrebni za označevanje teksta v celoti,
- * Text editing (urejanje teksta) – vklopimo ali izklopimo možnosti kot so Cut that (izreži tisto), Copy that (kopiraj tisto), Paste that (prilepi tisto), Underline that (podčrtaj tisti tekst), ter sorodne možnosti, ki se uporabljajo pri celovitem urejanju teksta,
- * Text deletion (brisanje teksta) – tukaj so razvrščeni govorni ukazi kot so Delete that (izbriši tisto), Delete all (izbriši vse), Delete character (izbriši črko), Delete word (izbriši besedo), Delete sentence (izbriši stavek), ter podobni ukazi; lahko jih tudi vklopimo ali izklopimo,
- * Device (naprava) – možnost vklopa ali pa izklopa ukazov kot so Turn down volume (nižaj glasnost), Turn up volume (višaj glasnost), Mute sound (izklopi zvok), Unmute sound (vklopi zvok), Lock screen (zakleni zaslon), ter podobni ukazi za rokovanje z napravo,
- * Accessibility (dostopnost) – vklopimo ali izklopimo govorne ukaze kot so Turn off voice control (izklopi glasovni nadzor), Turn on/off color filters (vklopi/izklopi barvne filtre), Turn VoiceOver on/off (vklopi/izklopi bralnik

zaslona), Turn on/off Zoom (vklopi/izklopi povečavo), VoiceOver / Select previous app (bralnik zaslona / izberi prejšnjo aplikacijo), ter podobne govorne ukaze, kar pomeni, da lahko zgolj z govornim ukazom vodimo naš bralnik zaslona.

V zgornjih vrsticah sem naštel in opisal zgolj nekaj od mnogi drugih govornih ukazov pod vsako postavko; podrobneje si jih lahko sami ogledate na vašem Iphonu. Poleg tega nam sama aplikacija ponuja še naslednje možnosti:

- Vocabulary (besedišče) – tukaj dodajamo in s tem naučimo aplikacijo drugih besed, ki jih še ne pozna,
- Command feedback (odziv aplikacije na ukaze) – vklopimo ali izklopimo naslednje možnosti:
- Show confirmation (prikaži potrditev) – z vklopom te možnosti aplikacija pri vsakem govornem ukazu prikaže le-tega na zaslonu,
- * Play sounds (predvajaj zvoke) – če označimo to možnost, bo aplikacija po vsakem govornem ukazu z zvokom označila potrditev, da ga je razumela,
- * Show hints (prikaži namige) – pod to možnostjo lahko vklopimo pomoč pri delu z aplikacijo, ki nam ponudi, s katerim govornim ukazom lahko nadaljujemo z delom.

Na koncu nam aplikacija Voice Control ponuja še možnost vklopa postavke pod nazivom Attention aware (zavedanje pozornosti) – ob vklopu te možnosti se aplikacija Voice Control prebudi iz spanja, ko pogledamo ali pa zgolj obrnemo obraz proti zaslonu telefona.

Zgoraj opisana aplikacija je v prvi vrsti namenjena osebam z motoričnimi težavami, vendar pa je izjemno uporabna za vsesplošno populacijo ter s tem tudi za slepe in slabovidne. Še posebej uporabna je v primerih, ko imamo zasedene roke, istočasno pa bi želeli določene informacije, ki jih imamo na naši napravi. Samo aplikacijo tako lahko vklopimo ne le v nastavitvah na klasični način, opisan na začetku, temveč si lahko pomagamo s Siri – izdamo govorni ukaz Hey Siri turn on Voice Control in zatem nadaljujemo z delom zgolj z glasom. Sam uporabljam aplikacijo Voice Control (glasovni nadzor) v trenutkih, ko imam roke zaposlene z drugimi opravili, predvsem npr. z gospodinjskimi, medtem pa potrebujem določene podatke ali informacije, ki jih vsebuje moj pametni telefon. Tako pridem do zelenih podatkov, ne da bi moral odložiti oz. prekiniti delo. Priporočam v uporabo.

[Na vrh](#)

NAMIGI IN NASVETI: **Očistite svoj e-poštni predal** nepotrebne navlake, Odjavite se od nezaželene e-pošte

Avtor in sodelavec: *Brane But*

Pošlji komentar

129. Očistite svoj e-poštni predal nepotrebne navlake

Je tudi vaš e-poštni nabiralnik poln nepotrebne navlake? Vsak dan prejimate na kilometre nepotrebnih novic in obvestil? Opravite tudi digitalno spomladansko čiščenje. Z aplikacijo Cleanfox lahko hitro, učinkovito in preprosto počistite svoj e-poštni nabiralnik pri priljubljenih ponudnikih (Gmail, Outlook ...) brezplačno ter brez iskanja drobnih povezav za odjavo od novic. Delovanje je varno in preprosto.

Na spletni strani se uporabnik najprej prijavi s svojim e-poštnim računom in dovoli do njega dostop. Storitev nato v nekaj minutah pregleda vsa e-poštna sporočila v predalu in jih v nadaljevanju razvrsti za preprosto odjavljanje. Pri podjetju tudi zagotavljajo, da avtomatski sistem nikoli ne pregleduje zasebnih e-poštnih sporočil, ter da je zasebnost zagotovljena.

Cleanfox je za domačo uporabo popolnoma brezplačen. Ponuja pa tudi brezplačno mobilno aplikacijo tako za Android kot tudi za iOS.

Povezava:

https://www.youtube.com/channel/UCOTdz6q20jj8rWSiRLFohmw?feature=emb_subscribe_title

Vir: <https://www.racunalniske-novice.com/>

130. Odjavite se od neželene e-pošte

S preprostim korakom in brezplačno storitvijo se boste hitro in učinkovito odjavili od reklamnih sporočil in od drugih neželenih elektronskih sporočil. Z uporabo storitve Unsubscriber se boste znebili reklamnih e-sporočil, ne glede na to, kateri in kakšen poštni nabiralnik uporabljate.

Storitev se poveže z vašim elektronskim predalom, kjer pa ne pregleduje vseh sporočil, temveč ustvari posebno mapo za odjavo, kamor preprosto "kliknete in potegnete" vsa reklamna sporočila, od katerih se želite odjaviti. Vse ostalo bo storitev opravila namesto vas.

Tako vam ne bo več treba iskati nerodnih majhnih gumbov oziroma ukazov za odjavo, ki so običajno skriti na dnu vsakega sporočila (prisotni morajo biti po evropskih zakonih) – spletne strani na vsak način skušajo ovirati odjavo z njih.

Pomembno je tudi, da nikakor ne shranjujete elektronske pošte, ki je pristala v nabiralniku za vsiljeno oziroma nezaželeno e-pošto. V nasprotnem primeru bo namreč vaš e-poštni odjemalec menil, da je storil napako in e-poštno sporočilo pravzaprav ni nezaželena e-pošta, torej da je za vas koristno oziroma ga želite ohraniti. To pa je tudi edina stvar, na katero morate biti pozorni. Sicer pa večina odjemalcev po približno enem mesecu samodejno izprazni nabiralnik za nezaželeno e-pošto.

Obiščite spletno stran za več informacij in začetek uporabe:
<https://getunsubscribe.com/>

Vir: <https://www.racunalske-novice.com/>

[Na vrh](#)

OGLASNA DESKA: **Brezplačni prevozi za starejše nad 65 let**

Avtor: **Metka Pavšič**

Pošlji komentar

V nekaterih občinah po Sloveniji že 5 let in pol (od aprila 2014) deluje Zavod Sopotniki, ki nudi brezplačne prevoze starejšim od 65 let. O tej možnosti vas seznanjamo, ker vemo, kakšen problem lahko pomeni mobilnost tudi pri naših članih društev slepih in slabovidnih, predvsem pri tistih iz odročnejših krajev. Velja pa opozoriti, da je naloga Sopotnikov prevoz starejših, spremljevalca, če ga le-ta potrebuje, si mora oseba zagotoviti sama. Navajamo nekaj informacij z njihove spletne strani: www.sopotniki.org.

»Zavod Sopotniki, zavod za medgeneracijsko solidarnost, je nastal z namenom pomagati starostnikom pri vključevanju v aktivno družbeno življenje. Z medgeneracijskim sodelovanjem želimo preprečiti ali prekiniti izoliranost in osamljenost starejših prebivalcev iz predvsem manjših, odročnejših krajev, ki zaradi oddaljenosti, odsotnosti avta ali slabih prometnih povezav skoraj ne zapuščajo doma. Z brezplačnimi prevozi starostnikom omogočamo, da se udeležujejo kulturnih dogodkov, obiskujejo svoje prijatelje, gredo k zdravniku, v trgovino ipd. Tako lahko ne le samostojno in brez skrbi opravijo nujna opravila, temveč tudi spletajo nova poznanstva in prijateljstva ter ohranjajo družabne stike s širšo okolico, ki jim je sicer brez avta predaleč in s tem nedosegljiva. Z nami se lahko zapeljejo po opravkih, na obisk, kulturno prireditev ali zgolj na izlet.

Sopotniki smo prostovoljni vozniki, različnih let in poklicev. Svoje študijske in delovne obveznosti ter prosti čas smo razporedili na način, da lahko z izmeničnimi dežurstvi zagotavljamo redno izvajanje storitve, od jutra pa vse dokler zadnji potnik ne pride na cilj. Verjamemo, da se bo naša dejavnost izkazala za dobro prakso in da bodo nove enote Sopotnikov kmalu zapeljale po cestah ostalih delov Slovenije. Trenutno jih deluje trinajst.

Kako se peljati s Sopotniki? Pokličite nas na:

Enota Kras–Brkini: 031 831 030

Enota Sevnica: 031 338 187

Enota Brežice: 041 744 947

Enota Krško: 031 441 999

Enota Kočevje: 051 426 411

Enota Postojna: 031 607 070

Enota Pivka: 051 657 555

Enota Ajdovščina: 051 339 944

Enota Ankaran: 041 771 177

Enota Litija&Šmartno: 041 448 822

Enota Slovenj Gradec: 041 448 833

Enota Cerknica: 041 703 060

Enota Idrija: 051 299 555

Sopotniki nismo taxi prevoz. Med delovnim časom enote (od 7. do 15. ure) en teden ali vsaj nekaj dni prej, preden prevoz potrebujete, koordinatorju/-ki enote sporočite naslednje: kdo ste, kam in kdaj želite potovati, kje in kdaj vas poberemo, ali naj vas počakamo in koliko časa, za kdaj predvidevate povratek.

Sopotniki vam bomo z veseljem nudili pomoč pri zagotavljanju dostopa do storitev. Skupaj z vami smo: ČLOVEK ČLOVEKU SOPOTNIK!«

Ta prispevek za revijo RIKOSS je bil pregledan in odobren s strani Zavoda Sopotniki. Za dodatne informacije pobrskajte po njihovi spletni strani: www.sopotniki.org.

[Na vrh](#)

NOVIČKE: Brezplačen javni medkrajevni prevoz tudi za invalide, Huawei bo razvil avtonomno vozilo, Avdio deskripcija za slepe in slabovidne tudi na Netflixu, Konec varnostnih popravkov za Windows 7, Dostopnost planin tudi za slepe in slabovidne planince

Avtor in sodelavec: *Miha Srebrnjak*

Pošlji komentar

Brezplačen javni medkrajevni prevoz tudi za invalide

Državni zbor je v novembru 2019 sprejel novelo zakona o cestnih prevozih, ki s 1. julijem 2020 omogoča brezplačno uporabo medkrajevnega potniškega prometa za upokoјence oziroma starejše od 65 let in vojne veterane. Od tega datuma dalje se bodo brezplačno lahko vozili tudi invalidi z evropsko invalidsko kartico ugodnosti. Že prej, in sicer s 1. februarjem, pa se bodo lahko brezplačno vozili tudi mladi registrirani športniki s statusom dijaka ali študenta ter študenti invalidi.

Brezplačne vožnje pa ne bodo veljale za mestni potniški promet. Ta je sicer v nekaterih mestih že na voljo, kot na primer v Ljubljani s kartico Urbana, vendar bodo v prihodnosti potekala prizadevanja tudi za to, da se v sistem postopoma vključi tudi mestni promet. Pri enem izmed večjih avtobusnih prevoznikov sem pridobil neuradno informacijo, da naj bi brezplačne vožnje potekale preko IJPP sistema, ki ga že uporabljajo dijaki, študenti in zaposleni. Kartica, ki jo bo lahko pridobila invalidna oseba, bo vsebovala ime, priimek in sliko uporabnika. S tem bodo preprečene tudi morebitne zlorabe.

Evropska invalidska kartica ugodnosti pripada tudi slepim in slabovidnim osebam, zanjo lahko zaprosite na upravni enoti. Ko pridobite evropsko invalidsko kartico ugodnosti, pa boste z njo lahko zaprosili za brezplačno vozovnico. V kolikor bo prišlo še do kakšnih sprememb, boste o tem obveščeni v naslednji izdaji revije Rikoss.

Vir: <https://www.vecer.com/kdo-se-bo-lahko-vozil-brezplacno-10086207>

Huawei bo razvil avtonomno vozilo s pomočjo 5G mobilnega omrežja

Se morda obeta večja samostojnost tudi za slepe in slabovidne? Razvoj avtomobilizma gre v smer razvijanja tehnologije, ki bi omogočala varno avtonomno vožnjo, pri kateri asistenca voznika ne bi bila potrebna. To je hkrati tudi cilj Huaweija, ki v 2021 namerava na trg poslati avtonomno 5G vozilo.

Omrežje 5G v javnosti dviguje veliko prahu zaradi morebitnega negativnega vpliva na okolje in življenje. Tehnološki giganti se po drugi strani trudijo izkoristiti vse prednosti, ki jih ponuja. Huawei naj bi tehnologijo 5G izkoristil za lansiranje strategije proizvodnje pametnih avtonomnih vozil, avtomobili nove generacije pa bi se lahko kosali s Teslinimi. Proizvodnja vozil bi potekala sočasno z razvojem tehnologije, ki omogoča avtonomno vožnjo.

Huawei je že leta 2017 oznanil, da pri projektu sodeluje s podjetjema China Mobil in SAIC. S hitrim razvojem tehnologije bi se hitro razširili in pridobili možnost sodelovanja s številnimi drugimi avtomobilskimi proizvajalci. Osredotočeni so na razvijanje tehnologije, ki bi pocenila proizvodnjo avtonomnih vozil. Ena izmed prednosti bi bila povezljivost s 5G/LTE omrežjem, združevala naj bi funkcije Cooperative Intelligent Transport Systems (C-ITS), ki je namenjen deljenju informacij, in koordinacijo vozil in druge infrastrukture. Vozilo z njihovo in preostalo najsodobnejšo tehnologijo bi delovalo s pomočjo glasovnih ukazov in omogočalo videoklice v živo. 5G v avtomobilski industriji omogoča bistveno hitrejši prenos informacij in s tem tudi tistih o dogajanju v okolici. Konkretno bi to pomenilo povečanje varnosti na cesti.

VIR: <https://www.mojprihranek.si/nekategorizirano/huawei-kmalu-za-avtonomnim-5g-avtomobilom/>

Avdio deskripcija za slepe in slabovidne tudi na Netflixu

Vsi, ki spremljate filme in serije v angleškem jeziku, ste gotovo že slišali za priljubljeno SVoD (videoteka na zahtevo) storitev Netflix. Ta ponuja številne filmske uspešnice kot tudi serije v lastni produkciji, ki jih lahko spremljate tudi v Sloveniji.

Številne vsebine pa so na voljo v avdio deskripciji, ki deluje na podoben princip, kot ga ima pri nas na voljo RTV Slovenija. Tako lahko tudi slepa oseba doživi nekatere njihove vsebine v karseda popolnem obsegu, saj je scena dogajanja opisana zelo podrobno. Storitve je na voljo prek brskalnikov, android in iOS naprav, kot tudi prek pametne televizije. Cena v Sloveniji za Netflixov osnovni paket znaša 7,99 € na mesec, prvih 30 dni pa lahko storitev preizkušate brezplačno. Potrebno pa je poudariti, da v Sloveniji niso na voljo vse njihove vsebine.

VIR: <https://help.netflix.com/en/node/25079>

Konec varnostnih popravkov za Windows 7

Windows 7 je kljub svoji starosti še vedno zelo priljubljen operacijski sistem tako med posamezniki kot podjetji, čeprav je ta star že 10 let. Uporabnike najverjetneje še vedno prepriča njegova "prijazna in enostavna" uporabniška izkušnja.

Microsoft je za omenjeni operacijski sistem vsa ta leta izdajal varnostne popravke in tako ščitil uporabnike pred morebitnimi nepridipravi (hekerji), saj je s posodobitvami krpal "luknje" v sistemu in odpravljaj ostale napake. Z januarjem 2020 pa so se "brezplačni" varnostni popravki prenehali pošiljati uporabnikom omenjenega operacijskega sistema.

Windows 7 tako lahko uporabljate še naprej, vendar boste s tem tvegali varnost svojih podatkov na računalniku. V tem primeru je najbolj priporočljivo, da si namestite najnovejši operacijski sistem Windows 10. Za slepe in slabovidne uporabnike je ta zagotovo bolj prijazen za uporabo kot Windows 8.1, zlasti v primeru, da uporabljate najnovejši bralnik zaslona NVDA ali Jaws.

VIR: <https://www.racunalniske-novice.com/novice/dogodki-in-obvestila/konec-za-windows-7-a-podpora-za-chrome-ostaja.html>

Dostopnost planin tudi za slepe in slabovidne planince

Odbor planinske zveze Planinstvo za invalide/osebe s posebnimi potrebami bo v sodelovanju s Slovensko Karitas, Združenjem slovenskih katoliških skavtinj in skavtov ter Zvezo tabornikov Slovenije organiziral in izvajal inkluzivne pohode.

Omenjene organizacije so sporazum o sodelovanju pri organizaciji in izvedbi inkluzivnih pohodov podpisale 8. februarja, po pohodu na Mariborsko kočo, ki mu je sledil še vzpon na Ruško kočo. Podpis sporazuma pomeni tudi začetek triletnega projekta slepih in slabovidnih planincev, v okviru katerega nameravajo prehoditi slovensko planinsko pot. Prvega pohoda se je udeležilo 154 pohodnikov, od tega 34 slepih in slabovidnih, ter 12 pohodnikov s Hrvaške.

Gre za velik projekt, ki bo zaradi svoje specifičnosti terjal odlično organizacijo in veliko logistične podpore. Prav v ta namen je odbor PZS Planinstvo za invalide/osebe s posebnimi potrebami z zgoraj omenjenimi organizacijami podpisal dogovor o sodelovanju. V njem so se taborniki, skavti in prostovoljci Karitasa zavezali, da potrebe planincev posredujejo na svoje lokalne enote, od koder nato po zmožnostih ponudijo prostovoljce za spremljevalce na posameznih pohodih. Ti slepim in slabovidnim ter drugače oviranim osebam omogočajo gibanje v naravi, hkrati pa predstavljajo priložnost za druženje in inkluzijo.

Vodja odbora Jurček Nowakk je za STA pojasnil, da denimo osebe na vozičku potrebujejo po dva spremljevalca, spremljevalca potrebujejo tudi nekatere osebe z motnjami v duševnem razvoju, nekaterim slepim pomagajo psi vodniki, spet drugim za pohod zadostujeta palica in družba. Prostovoljci-spremljevalci za pomoč na pohodih ne potrebujejo posebnih certifikatov, kljub temu pa bodo na PZS zanje še naprej organizirali usposabljanja.

VIR: <https://www.rtvsllo.si/dostopno/clanki/dostopnost-planin-tudi-za-slepe-in-slabovidne-planince/515407>

[Na vrh](#)

MEDNARODNE **NOVIČKE**: Novosti v tehnologiji, Generalna **skupščina EBU v Rimu, Projekt VIPTech, Holmanova** nagrada 2020, nagrade Onkyo 2019.

Avtor: *Anja Uršič*

Prevod: *Jure Škerl*

Pošlji komentar

Podkast EBU o podpornih tehnologijah

Na letošnjem sejmu mednarodne zveze za potrošniške tehnologije, CES 2020, se je predstavilo več razvijalcev tehnologij za pomoč uporabnikom s posebnimi potrebami kot kdajkoli prej, kar je vsekakor pozitivno. V nadaljevanju smo pripravili kratek izbor najzanimivejših tehnologij, ki so jih lahko preizkusili obiskovalci sejma.

Prva Braillova tablica na sejmih CES

Čeprav o tablici Tactile Pro še ni na voljo veliko tehničnih podatkov, je spodbudno, da se s tovrstnimi napravami zlagoma seznanja tudi splošna javnost in da se brajica kot najpomembnejša oblika pisave za slepe uspešno širi na nova področja digitalnih tehnologij.

Hap2Phone uporabnikom omogoča taktilno zaznavanje predmetov na fotografijah

Hap2U je specializiran razvijalec senzoričnih aplikacij, ki delujejo na posebnih zaslonih na dotik. Na CES 2020 so predstavili Hap2Phone, prvi zaslon za pametne telefone na svetu, ki uporabniku daje povratne informacije o prikazani vsebini zgolj prek dotika. Čeprav zaslon ni namenjen končnim uporabnikom, bo predstavljeni koncept zagotovo pritegnil pozornost velikih tehnoloških proizvajalcev, ki bi ga lahko vključili v svojo proizvodnjo.

OrCam napoveduje nov slušni pripomoček in nov bralnik na osnovi umetne inteligence

OrCam je uveljavljeno izraelsko podjetje, ki letos linijo svojih izdelkov za gluhe in naglušne razširja z dvema novima napravama. Predstavili so ju v okviru sekcije za podporne tehnologije z naslovom Sight City 2020, in čeprav cene naprav v času sejma še niso razkrili, sta tako slušni aparat kot ročni bralnik med obiskovalci sejma požela veliko pozornosti.

W3C v sodelovanju z iniciativo UNESCO IITE vzpostavil brezplačen spletni tečaj o dostopnosti internetnih vsebin

Na mednarodni dan oseb s posebnimi potrebami sta Konzorcij za svetovni splet W3C in Unescov Inštitut za informacijske tehnologije v izobraževanju (angl. IITE) naznanila otvoritev brezplačne spletne učilnice na temo dostopnosti internetnih vsebin, ki jo je izdelala mednarodna skupina strokovnjakov za poučevanje pri konzorciju W3C.

Pametna kitara Raspberry Pi za slepe, gluhe in neme glasbenike

Pametna kitara Raspberry Pi je resnično zanimiv glasbeni inštrument, ki v sebi združuje raznolike podporne tehnologije in je namenjen glasbenikom z okvarami vida, sluha ali govora. Naprava omogoča tri načine posredovanja informacij – digitalen zaslon, braillovo vrstico in zvočnik, z inštrumentom pa je mogoče upravljati bodisi z govornimi ukazi bodisi z gumbi za pomikanje po menijih.

Avid in Glasbeni kolidž v Berkleeju bosta sodelovala pri razvoju inovativnih podpornih tehnologij za glasbenike z okvaro vida

Glasbeniki in skladatelji z okvaro vida se lahko veselijo novice, da bo Sibelius v bližnji prihodnosti postal precej bolj združljiv z bralniki zaslona Jaws, NVDA in VoiceOver. To pomeni, da bo zaradi boljše integracije močno olajšano delo študentov in glasbenikov z okvaro vida, ki se dnevno soočajo s težavami pri uporabi omenjenega programa. Sibelius je namreč eno od najbolj razširjenih orodij za skladatelje in glasbene producente na svetu, ki bo zdaj končno postalo bolj dostopno tudi za skupnost slepih in slabovidnih.

Vir: www.euroblind.org

Generalna skupščina EBU 2019

V Rimu je lansko leto med 28. in 30. oktobrom potekala 11. Generalna skupščina Evropske zveze slepih. Gostitelj je bila Italijanska zveza slepih in slabovidnih, finančno pa jo je med drugimi podprl tudi Google, za kar se mu EBU iskreno zahvaljuje.

Za začetek nekaj števil o dogodku: skupščine se je udeležilo 34 od 41 nacionalnih članic zveze, manjkali so le Armenija, Belorusija, Belgija, Kazahstan, Luksemburg, Ukrajina in Velika Britanija. Štiriintrideset akreditiranih nacionalnih delegacij je predstavljalo 77 delegatov, pridružili pa so se jim še trije člani sveta Evropske zveze slepih; skupno število delegatov je bilo 80. Med njimi je bilo 63 odstotkov moških in 37 odstotkov žensk, 48 slepih, 29 slabovidnih in trije brez okvar vida.

Trinajst nacionalnih delegacij je zastopal le po en delegat, od tega deset moških in tri ženske, dve delegaciji pa je predstavljal nekdo od zaposlenih. Osem jih je poslalo po dva delegata, od tega šest po dva moška, dve pa sta imeli uravnoteženo predstavništvo. Enajst delegacij je poslalo med tri in šest delegatov, od tega jih je kar deset poskrbelo za uravnoteženost po spolu, le ena pa je imela več moških kot žensk.

Geslo tokratne skupščine je bilo »Naj nihče ne zaostane: EBU promovira polno vključenost z zasledovanjem trajnostnih razvojnih ciljev«. Prvi dan je bil namenjen predstavitvi in ustni obravnavi ključnih dokumentov, med njimi poročilo sveta za obdobje 2015–2019, osnutek Strateških usmeritev 2020–2023, finančno poročilo in amandmaji k ustavi Evropske zveze slepih.

Vabljeni govorniki so predstavili svoje poglede na različne teme, ki se nanašajo na trajnostni razvoj: zdravje in blagostanje družbe; industrija, inovacije in infrastruktura; človeka vredno delo in gospodarska rast; enakopravnost med spoloma; kakovostno izobraževanje; mir, pravičnost in močne institucije; zaveznitva za doseganje ciljev. Med govorniki so bili trije predstavniki farmacevtske oziroma zdravstvene industrije, in sicer iz podjetij Santhera Pharmaceuticals, MedTech Europe in Vanda Pharmaceuticals. Pomembno mesto na dnevnem redu je imela tudi enakopravnost med spoloma, ki je bila obravnavana v dveh zelo aktualnih nastopih. Prvi se je nanašal na projekt EBU GEAR in deklaracijo iz Malma, izvedli pa sta ga Karin Hjalmarson iz Švedske zveze oseb z okvaro vida in Stefanie Steinbauer iz Avstrijske zveze slepih. Drugi govor na to temo pa je imela predsednica Norveške zveze slepih in slabovidnih, ki je govorila o učinkih gibanja #Metoo.

Delegati so razpravljali tudi o drugih ključnih elementih delovanja EBU, vključno z bojem za dostopnost volitev ter poučevanjem branja in pisanja v brajici. Predstavniki podjetja Google, ki je finančno podprlo dogodek, je govoril o njihovih strategijah v zvezi z dostopnostjo digitalnih vsebin.

Poleg tematike trajnostnega razvoja je bila organizirana tudi krajša sekcija na temo potencialne relokacije sedeža EBU, njeni predstavniki pa so pripravili skupinski pogovor, med katerim je izvršni direktor Mokrane Boussaïd oznanil, da letošnjo pomlad sestopa s položaja.

Vir: www.euroblind.org

Evropski forum oseb s posebnimi potrebami in podjetje Oracle podelujeta štipendijo za leto 2019–2020

Če ste študent kateregakoli programa z vsebinami iz informacijskih tehnologij in imate okvaro vida, lahko do 6. marca vložite prijavo za enoletno štipendijo, ki jo podeljuje podjetje Oracle.

Donacija tiskalnika Index Braille za leto 2020

Če se vaša organizacija ukvarja s poučevanjem brajice in bi potrebovali nov Braillov tiskalnik, se lahko prijavite na zgornji razpis, ki ga organizira podjetje Index Braille. Prejemnika dveh tiskalnikov bosta določena z žrebom.

Vir: www.euroblind.org

Odpрте prijave za Holmanovo nagrado 2020

Če ste izumitelj in menite, da ste eden tistih, ki bodo pozitivno vplivali na prihodnost naše skupnosti, lahko vložite kandidaturo za Holmanovo nagrado za leto 2020. Zmagovalec bo prejel 25.000 dolarjev. Lansko leto je nagrado prejela Yuma Decaux, inženirka programske opreme in specialistka za 3-d medije. Razvila je aplikacijo, ki slepim osebam omogoča, da sodelujejo pri iskanju eksoplanetov na način, da prisluškujejo astronomskim fotografijam. Holmanovo nagrado podeljuje organizacija iz San Francisca z imenom Svetilnik za slepe in slabovidne. Gre za eno večjih organizacij za slepe v ZDA, ki tako slepe študente kot slepe odrasle podpira pri premagovanju zakoreninjenih stereotipov o slepoti. Eden od glavnih ciljev, za katere se izrekajo, je gradnja prihodnosti, v kateri bomo vsi, ne glede na naše pomanjkljivosti, povezani in enakopravni. Čeprav se Holmanova nagrada podeljuje posameznikom, naj bi v resnici nagrajevala kolektivno ambicijo celotne skupnosti slepih, da preraste spono iz preteklosti.

Vir: www.euroblind.org

ONKYO 2019: Mednarodno tekmovanje v pisanju esejev v brajici

Mednarodno tekmovanje Onkyo v pisanju esejev prireja korporacija Onkyo ter podjetje Braille Mainichi. Obe organizaciji sta z Japonske in sta aktivno vključeni v promocijo brajice. Za izvedbo tekmovanja na evropskih tleh skrbi Evropska zveza slepih.

Za nagrado leta 2019 se poteguje 28 avtorjev iz enajstih držav. To je manj kot prejšnja leta, saj so letos prijave začeli zbirati nekoliko kasneje kot običajno. So pa bili udeleženci lepo uravnoteženi po spolu, s 15 sodelujočimi avtorji in 13 avtoricami. Glavno nagrado Otsuki je letos prejela Rusinja Tamara Andrejeva, pri častitljivi starosti 88 let.

Eseje vseh sodelujočih si lahko preberete na strani Evropske zveze slepih o dogodku: http://www.euroblind.org/campaigns-and-activities/current-activities/braille-promotion#_Onkyo_World_Braille

Vir: www.euroblind.org

Na vrh